

Miljödepartementet

Endast via e-post:

m.remissvar@regeringskansliet.se

anna-karin.rosman@regeringskansliet.se

Yttrande över promemoria; förbud mot användning av växtskyddsmedel inom vissa områden och miljöstraffavgift för överträdelse av förbuden,

dnr M2020/00660/R

Villaägarnas riksförbund (Villaägarna), som företräder drygt 300 000 medlemshushåll över hela landet, har beretts tillfälle att yttra sig om förslaget i rubricerat ärende. Yttrandets rubriker anger de avsnitt i promemorian som synpunkterna avser.

Sammanfattning

Villaägarna motsätter sig förslaget om införande av miljöstraffavgift för överträdelse av förbudet enligt 2 kap. 37 4-6 förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel, vad gäller icke yrkesmässig användning av växtskyddsmedel klass 3. Om miljöstraffavgift införs har Villaägarna synpunkter på formuleringar och belopp.

Villaägarna instämmer i förslaget i övrigt under förutsättning att det säkerställs att uppföljning och tillsyn av förbuden mot användning inom privatpersoners växthus, tomtmark samt krukväxter i hemmiljö kan ske på ett från integritetssynpunkt godtagbart sätt.

Förordningen om bekämpningsmedel (avsnitt 1.1 samt 5)

Ett generellt förbud införs mot att använda växtskyddsmedel bland annat i växthus som inte används yrkesmässigt, på tomtmark och i krukväxter i hemmiljö. Begreppet tomtmark omfattar tomtmark för småhus. Villaägarna är positiva till förslagets syfte och konsekvenser vad gäller minskade risker för människors hälsa och miljön.

Villaägarna ser positivt på förslaget att Kemikalieinspektionen, Naturvårdsverket och Statens jordbruksverk får möjligheter att föreskriva om undantag från användningsförbuden. Villaägarna är även positiva till enskildas möjlighet att i vissa fall få dispens från användningsförbuden genom den kommunala nämndens beslut.

Förordningen om miljöskaktionsavgifter (avsnitten 1.2, 5.1.4 samt 7)

Villaägarna motsätter sig en generell miljöskaktionsavgift

Det föreslås en ny miljöskaktionsavgift för bland annat privatpersoner. Den föreslagna miljöskaktionsavgiften innebär ett strikt ansvar vid överträdelse av de angivna förbuden. Det finns redan andra miljörettsliga straffbestämmelser i 29 kapitlet miljöbalken rörande viss användning av växtskyddsmedel inom de områden som anges i förslaget.

Med anledning av detta anser Villaägarna att det finns tillräckliga sanktioner för överträdelse att de nu aktuella förbuden mot icke yrkesverksam användning av växtskyddsmedel klass 3 rörande förbuden i 37 § 4-6 förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel. Villaägarna anser inte heller i övrigt att det finns behov av att införa någon miljöskaktionsavgift i dessa delar.

Invändningar om miljöskaktionsavgift införs

I den mån miljöskaktionsavgift ändå införs har förbundet några invändningar som behöver beaktas.

Den legalitetsprincip som gäller på straffrättens område gör sig i lika hög grad gällande i ett system med miljöskaktionsavgifter. Föreskrifter som omfattas av sanktionssystemet måste därför vara så klart utformade att det inte kan uppstå någon tvekan om vem som är ansvarig eller under vilka förutsättningar ansvar inträder.

Enligt den föreslagna föreskriften ska miljöskaktionsavgift påföras för en överträdelse av 2 kap. 37 § förordningen om bekämpningsmedel. Överträdelsen sker genom användning av ett växtskyddsmedel "på ett område" där användningsförbud gäller.

Det är dock något oklart hur uttrycket i författningsförslaget ska tolkas och om avsikten är att 37 § sista punkten, om krukväxter i hemmiljö, ska omfattas. Villaägarna anser att förslaget innebär att miljöskaktionsavgift inte ska införas för användning av växtskyddsmedel på "krukväxter i hemmiljö". Att så är fallet behöver dock förtydligas i författningsförslaget.

Vidare behöver författningsförslaget i 8 kap. 8 a § förordningen om miljöskaktionsavgifter kompletteras så att det inte påföras miljöskaktionsavgift om dispens eller föreskrift tillåter användning av växtskyddsmedel.

Villaägarna har även invändningar mot avgiftens storlek. Enligt 30 kap. 1 § 2 st MB ska när avgiftens storlek bestäms, hänsyn tas till överträdelsens allvar och betydelsen av den bestämmelse som överträdelsen avser.

Av 2 kap. 8 § 1 st förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel framgår bl.a. att när ett växtskyddsmedel godkänns enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 ska Kemikalieinspektionen bedöma medlets hälso- och miljörisker med hänsyn till användningsområdet och hänföra medlet till någon av tre olika klasser.

Klass 3 är den enda klass som är godkänd för icke yrkesverksam användning. Klass 3 medför lägst risker för människors hälsa eller miljön.

När det gäller icke yrkesverksam användning av växtskyddsmedel i klass 3 bör med hänsyn till detta avgiftens storlek för överträdelse av enligt 2 kap. 37 § 4-6 bestämmas till ett betydligt lägre belopp än 5000 kr, förslagsvis 1000 kr.

Enligt artikel 17 direktivet om en hållbar användning av bekämpningsmedel stadgas bland annat att påföljder ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.

Användning utan användningstillstånd av ett växtskyddsmedel i klass 1 och 2 innebär en miljösanktionsavgift med 10 000 kr respektive 5000 kr. Den föreslagna miljösanktionsavgiften med 5000 kr för överträdelse vid icke yrkesmässig användning av växtskyddsmedel klass 3 är vid jämförelse med detta oproportionerligt hög.

Att 5000 kr är oproportionerligt högt för överträdelsen framgår även vid andra jämförelser med de överträdelser som leder till en avgift om 5000 kr eller 10 000 kr i 8 kap. förordningen (2012:259) om miljösanktionsavgifter. En avgift för icke yrkesverksam överträdelse med ett växtskyddsmedel i klass 3 borde ligga betydligt lägre och i proportion med andra överträdelser av samma dignitet. Ett mer rimligt belopp är 1000 kr. En sanktion om 1000 kr torde även vara tillräckligt effektiv och avskräckande. Som framgått ovan bör ingen avgift alls utgå för överträdelse av 2 kap. 37 § 6 förordningen om bekämpningsmedel.

Alternativa lösningar (avsnitt 6)

Fokus bör läggas på åtgärder och regleringar som underlättar för konsumenter/icke yrkesverksamma användare av växtskyddsmedel att göra rätt från miljösynpunkt. Villaägarna anser att sakkunnig hjälp och information bör ges vid/inför konsumenters inköp av växtskyddsmedel.

Införande av miljösanktionsavgift för icke yrkesmässig användning av växtskyddsmedel klass 3 bör undvikas.

Villaägarna anser att alternativet om att förbjuda all privat användning av kemiska växtskyddsmedel är alltför långtgående.

Konsekvenser för enskilda (avsnitt 9.1)

Villaägarna är positiva till förslaget konsekvenser för människors hälsa och miljön.

Privatpersoners användning av växthus, tomtmark till småhus och krukväxter i hemmiljö ligger inom människors mer privata sfär. Villaägarna vill därför att det säkerställs att uppföljning och tillsyn av efterlevnaden av förbuden rörande växthus, tomtmark och krukväxter i hemmiljö sker på ett sätt som blir godtagbart från integritetssynpunkt.

En ytterligare konsekvens av det nya förslaget är att enskilda kommer belastas av beslut om påförande av miljöstraffavgifter samt att besluten kommer överklagas i viss utsträckning. Detta medför ökade kostnader för både enskilda och det allmänna.

Sollentuna den 8 juni 2020

Gunnar Jansson
Förbundsdirektör

Maria Holmgren
Senior förbundsjurist
